Lietas Nr. C15190416
Lietas arhīva Nr. C-1904-16/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2016.gada 30.augustā

Jelgavas tiesa

tiesnese M.Griķe

rakstveida procesā
civillietā
/pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016. gada 20.jūnijā prasītājs /pers. A/ (turpmāk arī prasītājs) cēlis tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. B/ (turpmāk arī atbildētāja) par uzturlīdzekļu piedziņu nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā. Lūdz pieņemt lēmumu par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu līdz sprieduma taisīšanai lietā.

Prasībā norādīti apstākļi, ka atbildētāja ir 2006. gada 8. septembrī dzimušās meitas /pers. C/ māte. Prasītājam ar atbildētāju nav kopīgas saimniecības un bērns kopš dzimšanas dzīvo kopā ar prasītāju. Atbildētāja bērna uzturam uzturlīdzekļus dod neregulāri.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 178. un 179. pantu.

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 euro, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Atbildētājai, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} un 250.^{22} panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī citas procesuālās tiesības, noteikts termiņš rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai uz prasības pieteikumā norādīto dzīvesvietas adresi, un arī uz atbildētājas deklarētās dzīvesvietas adresi (lietas lapa 14).

2016.gada 11.jūlijā tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums. Atbildētāja prasību atzīst daļēji. Norāda, ka piekrīt maksāt uzturlīdzekļus EUR 40 līdz EUR 50 apmērā, jo alga ir EUR 320 mēnesī. Apgādībā ir nepilngadīga meita. Atbildētāja lūgusi lietas izskatīšanu tiesas sēdē, bet lūgumu nav pamatojusi.

Ievērojot to, ka nav saņemts pamatots pušu lūgums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē, tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā, nolūkā nodrošināt nekavējošu nepilngadīga bērna tiesību aizskāruma, par ko šaubu nav, novēršanu. Lietas dalībnieku tiesības un pienākumus tas neaprobežo un neatņem. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas lapa 24).

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā pušu sacīkstē iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 8. lapa) ir pierādīts, ka prasītājs un atbildētāja ir 2006. gada 8. septembrī dzimušās meitas /pers. C/ vecāki. Bērnam ir pilni 9 gadi.

Vienotās migrācijas informācijas sistēmas izdrukas (lietas lapa 10, 12) pierāda, ka pušu nepilngadīgās meitas deklarētā dzīvesvietas adrese ir vienā adresē ar prasītāja deklarēto dzīvesvietu. Nav pamata apšaubīt, ka prasītājs īsteno bērna ikdienas aizgādību. Atbildētāja par to iebildumus nav cēlusi, pretējus pierādījumus nav sniegusi. Pēc būtības prasību atzīst, nepiekrītot uzturlīdzekļu apmēram.

Jelgavas sociālo lietu pārvaldes izziņa par atbilstību trūcīgas ģimenes statusam pierāda, ka prasītājam uz prasības iesniegšanas brīdi piešķirts trūcīgas ģimenes statuss.

Tiesai nav pamats apšaubīt, ka nepilngadīgā bērna dzīvesvieta ir pie prasītāja un viņš īsteno bērnu ikdienas aizgādību, jo atbildētāja minēto faktu nav apstrīdējusi un pretējus pierādījumus nav iesniegusi.

1989.gada 20.novembra ANO "Konvencija par bērna tiesībām" 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis

pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt Civillikuma 179. panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.1. un 2.2. apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2. punktu, prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 370 EUR.

Vecāku pienākums uzturēt bērnu ir absolūts.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasībā norādīto, ka atbildētāja nepilda pienākumu dot nepilngadīgajam bērnam uzturu ar likumu un Ministru kabineta noteikumiem noteiktā to apmērā, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. pantu, 93. panta pirmo daļu, Civillikuma 1838. pantu, pretējais nav pierādīts.

Atbildētājas iebildumi un iesniegtie pierādījumi nevar kalpot citādam noskaidroto apstākļu juridiskajam novērtējumam, jo pienākumu dot bērnam uzturu vismaz minimālā apmērā, kas noteikti ar normatīviem aktiem, likumdevējs noteicis, neatkarīgi no vecāka spējām un mantiskā stāvokļa. Secīgi, šādi pierādījumi nav vērtējami un nevar mainīt juridiskas sekas strīdā,- tas noteikts ar likumu.

Atbildētāja pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim iesniegusi Jelgavas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas izziņu (lietas lapa 18) par to, ka nav ziņu par nekustamiem īpašumiem, būtu reģistrēti uz /pers. B/ vārda, kā arī izziņu no CSDD (lietas lapa 19) par to, ka atbildētājas īpašumā nav reģistrēti transportlīdzekļi. Atbildētāja iesniegusi konta izdrukas (lietas lapa 20-21), kas pierāda to, ka prasītājas ienākumi no 2016.gada aprīļa līdz 2016.gada jūnijam bijuši ģimenes pabalsts EUR 22,76 mēnesī un alga vidēji EUR 215,69 mēnesī.

Prasītāja pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētājas mantisko stāvokli, jo pieprasītie uzturlīdzekļi ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kurus, saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29. augusta spriedumā lietā Nr. SKC-556 sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Civilprocesa likuma 1. pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no atbildētājas par labu prasītājam nepilngadīgās meitas uzturam ir piedzenami sākot no prasības celšanas brīža tiesā.

Tā kā Civillikuma 198. panta 4. punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību, tad tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no atbildētājas par labu prasītājam ir piedzenami līdz /pers. C/ pilngadībai.

Novērtējusi lietas materiālus un ņemot vērā atbildētājas kā mātes pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no atbildētājas nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturēšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, jo bērnam ir pilni deviņi gadi.

Tiesa atzīst, ka bērna interesēs un procesuālās ekonomijas nolūkā ir noteikt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Vienlaikus tiesa izskaidro, ka Civilprocesa likuma 203. panta ceturtā daļa nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētājas piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Pagaidu uzturlīdzekļi netiek noteikti, jo tiesa iztiesā strīdu pēc būtības un taisa spriedumu, nosakot uzturlīdzekļu apmēru un maksāšanas kārtību, atbilstoši Civilprocesa likuma 193., 205. panta noteikumiem, nosakot nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu nepilngadīga bērna uzturam.

Uzturlīdzekļi bērnam nepieciešami pastāvīgi un regulāri. Nav nekāda pamata uzskatīt, ka pēc prasības celšanas atbildētāja pienākumu dot uzturu būtu pildījusi kādā tā daļā, arī atzītā prasības summas apmērā. Atbildētājas celtie iebildumi nav pamatoti un ir noraidāmi, jo likumdevējs saistījis pienākuma došanu bērna uzturam ar noteiktu tā apmēru, kā motivēts iepriekš un vecāka mazāks vai nepietiekošs mantiskais stāvoklis un spējas nevar kalpot par pamatu, lai šādu uzturlīdzekļu apmēru varētu nemaksāt.

Nepilngadīga bērna tiesību aizskāruma novēršanai, ceļot prasību, prasītājs ar likumu atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas (Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punkts).

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētājas valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir EUR 1 332 (EUR 111 (30% no mēneša darba algas EUR 370) x 12 mēneši). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva EUR 199,80. Lietā ir taisīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 7,85 apmērā (lietas 1., 2. lapa). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu, šie tiesas izdevumi ir jāpiedzen no atbildētājas par labu valstij, nosakot tā labprātīgai izpildei ar likumu noteikto maksimālo termiņu, lai atbildētājai netiktu liegti iztikas līdzekļi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 199., 208.[1], 250.[25] un 250.[26] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt pilnīgi /pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30% (trīsdesmit procenti) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no 2016.gada 20.jūnija līdz /pers. C/ pilngadībai, nosakot nekavējošu tā izpildi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Latvijas Republikai valsts nodevu EUR 199,80 (viens simts deviņdesmit deviņi *euro,* 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 8,85 (septiņi *euro*, 85 centi), nosakot termiņu tā labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas un pienākumu nekavējoties iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tā izpildi.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Jelgavas tiesā, ja pastāv Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati.

Tiesnese (paraksts) M.Griķe

NORAKSTS PAREIZS
Jelgavā, 2016. gada 30. augustā
Tiesnese M.Griķe